

II, §§ 21 - 23

1. Παραδείγματα ερμηνευτικών ερωτήσεων

A. Ερωτήσεις ανοικτού τύπου ή ελεύθερης ανάπτυξης

1. Από ποια συναισθήματα διακατέχονταν οι Αθηναίοι κατά την επάνοδο του Θηραμένη από τη Σπάρτη και γιατί;
2. Ποιες ήταν οι αντιδράσεις των Αθηναίων κατά την επάνοδο της αντιπροσωπείας τους από τη Σπάρτη; Πόσο δικαιολογημένες τις κρίνετε; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας.
3. *Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ... τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ*: Ποια αξία αποκτά ως προς την εξιστόρηση των γεγονότων η χρήση -στο χωρίο αυτό- από τον Ξενοφώντα πολλών ρηματικών τύπων που δηλώνουν διάρκεια;
4. Ποια αποδοχή είχαν οι απόψεις του Θηραμένη από τους Αθηναίους; Να γράψετε αν συμφώνησαν ή διαφώνησαν μαζί του και να εκτιμήσετε τους λόγους που υπαγόρευαν τη στάση τους απέναντι στις προτάσεις των Σπαρτιατών και στην προτροπή του Θηραμένη.
5. Ποια πρόσωπα εμπλέκονται στα γεγονότα που αναφέρονται στις §§ 21-23, σε ποιες ενέργειες προβαίνουν και πώς τα χαρακτηρίζετε γι' αυτές τις ενέργειές τους;
6. Ποια ήταν η γνώμη του Θηραμένη για τις προτάσεις των Σπαρτιατών και τι πρότεινε στους συμπολίτες του; Να χαρακτηρίσετε τη στάση του γενικά ως πρεσβευτή της Αθήνας αλλά και ως απλού Αθηναίου πολίτη.
7. Ποια σημασία είχε, κατά τη γνώμη σας, η επιστροφή των εξόριστων ολιγαρχικών Αθηναίων στην πόλη τους; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
8. Ποια εντύπωση προκαλεί στους αναγνώστες ο τρόπος με τον οποίο αφηγείται ο Ξενοφών την παράδοση της Αθήνας στους Σπαρτιάτες και την κατεδάφιση των τειχών; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

9. Πώς κρίνετε την εντύπωση που είχαν πολλοί Έλληνες ότι η ημέρα της παράδοσης της Αθήνας και της κατεδάφισης των τειχών της σήμαινε την αρχή της ελευθερίας για την Ελλάδα; Να αναπτύξετε την άποψή σας.
10. Σε ποια επιχειρήματα νομίζετε ότι στήριξαν τις απόψεις τους όσοι εξέφρασαν την αντίθεσή τους στο Θηραμένη;

B. Ερωτήσεις σύντομης απάντησης

1. Ποιο ρόλο έπαιξαν οι συνέπειες του λιμού στην αποδοχή από τους Αθηναίους των όρων της ειρήνης που τους επέβαλαν οι Λακεδαιμόνιοι;
2. Να χωρίσετε το κείμενο σε ενότητες και να δώσετε ένα σύντομο τίτλο στην καθεμιά.
3. Ποια ατμόσφαιρα δημιουργεί η παρουσία των αυλητριδών κατά τη διάρκεια της κατεδάφισης των τειχών της Αθήνας;
4. Ποιος ήταν ο καθοριστικός λόγος που συνετέλεσε στο να δεχτούν τους όρους της ειρήνης οι Αθηναίοι κατά τη συνέλευσή τους;

Γ. Ερώτηση κλειστού τύπου

1. Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε, με βάση το κείμενο, το περιεχόμενο των προτάσεων σημειώνοντας X στο αντίστοιχο τετράγωνο:

Σωστό Λάθος

α) Ο μεγάλος αριθμός θανάτων από το λιμό στην πόλη τους δεν επηρέασε καθόλου τους Αθηναίους στις διαπραγματεύσεις τους με τους Σπαρτιάτες.	☐	☐
β) Οι Αθηναίοι αγωνιούσαν μήπως επιστρέψουν άπρακτοι οι πρέσβεις τους από τη Σπάρτη.	☐	☐
γ) Το αίσθημα της αυτοσυντήρησης ανάγκαζε τους Αθηναίους να δεχτούν την άνευ όρων παράδοση της πόλης τους.	☐	☐

- δ) Οι θάνατοι από λιμό στην Αθήνα κατά τη λήξη του Πελοποννησιακού πολέμου ήταν λίγοι.
- ε) Ο Θηραμένης κράτησε ουδέτερη στάση σχετικά με τους όρους της ειρήνης.
- στ) Οι περισσότεροι ομιλητές στη συνέλευση της Αθήνας πρότειναν την απόρριψη των προτάσεων των Σπαρτιατών.
- ζ) Επικεφαλής των Λακεδαιμονίων που πραγματοποιούσαν το γκρέμισμα των τειχών της Αθήνας ήταν ο Λύσανδρος.
- η) Πολλοί Έλληνες είχαν την εντύπωση ότι κατά την ημέρα που υποτάχτηκε η Αθήνα στη Σπάρτη και γκρεμίζονταν τα τείχη της πρώτης, άρχισε η ελευθερία της Ελλάδας.
- θ) Κατά την ημέρα παράδοσης της Αθήνας επέστρεψαν στην πόλη οι εξόριστοι ολιγαρχικοί Αθηναίοι.

2. Γραμματικές ερωτήσεις - ασκήσεις

1. Να διαγράψετε το σκέλος που περιέχει λάθος στο γραμματικό προσδιορισμό των λέξεων που δίνονται:
 - *πλήθος*: είναι ουσιαστικό β' / ουσιαστικό γ' κλίσης
 - *μέλλειν*: είναι απαρέμφ. μέλλοντα / απαρέμφ. ενεστώτα
 - *ἐπανάφερον*: είναι οριστική παρατατικού / οριστική αορίστου β'
 - *ταῦτα*: είναι δεικτική αντωνυμία / οριστική αντωνυμία
 - *περιχεῖτο*: είναι παρτ. του *περιέχομαι* / του *περιχέομαι*
 - *πείθεσθαι*: είναι απαρέμφ. / προστακτ. ενεστ. του *πείθομαι*
 - *ἀπήγγελλον*: είναι παρατατικός / αόριστος του *ἀπαγγέλλω*
 - *συνεπαινεσάντων*: είναι μετοχή ενεστ. / αορίστου του *συνεπαινώ*

2. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις μεταφέροντας τους ρηματικούς τύπους στο γ' ενικό του ενεστώτα οριστικής και αλλάζοντας κατάλληλα όσα από τα υποκείμενα είναι αναγκαίο:

- οἱ πρόσβεις ἐπανάφερον ταῦτα εἰς Ἀθήνας
- τῇ δ' ὕστεραία ἀπήγγειλον οἱ πρόσβεις
- Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ
- τὰ τείχη κατέσκαπτον

3. Να μεταφερθούν στον άλλον αριθμό οι τύποι:

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
	φυγάδες
	Λακεδαιμονίοις
μέγα	
	τάς ναῦς
αὐτῶ	
	πρόσβεις
τὸ πλῆθος	
	ταῦτα

4. Να συμπληρώσετε τους άλλους βαθμούς του επιθέτου στον ίδιο τύπο:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
πολύς		
πολλῇ		
	πλειόνων	

5. Να εντοπίσετε τα συνηρημένα σε -έω, -ῶ ρήματα των §§ 22-23 και να γράψετε για το καθένα από αυτά: α) το β' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του ενεστώτα της ίδιας φωνής, β) το απαρέμφατο και τη μετοχή του ενεστώτα της ίδιας φωνής. (Οι μετοχές να γραφούν στην ονομαστική ενικού και στα τρία γένη).

6. Να γραφεί το β' ενικό και πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα, του αορίστου και παρακειμένου των ρηματικών τύπων: *νομίζοντες, ἄρχειν.*

	Προστακτική		
	Ενεστώς	Αόριστος	Παρακείμενος
νομίζοντες			
ἄρχειν			

3. Συντακτικές ερωτήσεις - ασκήσεις

- Να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική θέση των όρων που δίνονται:
 - *ἄπρακτοι:* είναι κατηγορούμενο που δηλώνει
 - *ἀπολλυμένων:* είναι μετοχή και γενική του στο
 - *διὰ τὸ πλῆθος:* ο εμπρόθετος προσδιορισμός δηλώνει
 - *ἀντιπόντων:* είναι μετοχή και γενική
 - *πλειόνων:* είναι στο
 - *προθυμία:* είναι δοτική του
- Να διαγράψετε σε κάθε πρόταση το σκέλος που περιέχει λάθος στον προσδιορισμό της συντακτικής λειτουργίας των λέξεων που δίνονται:
 - *αὐτούς:* είναι αντικείμενο / υποκείμενο στο *εἰσιόντας*
 - *μέλλειν:* είναι υποκείμενο / αντικείμενο του *ἐνεχώρει*
 - *τῷ λιμῷ:* είναι δοτική της αναφοράς / δοτική της αιτίας
 - *τῇ (δὲ) ὕστεραία:* είναι δοτική του χρόνου / δοτική της αιτίας
 - *λέγων:* είναι αιτιολογική μετοχή / τροπική μετοχή
 - *τὴν εἰρήνην:* είναι αντικείμενο / υποκείμενο στο *δέχεσθαι*

3. Να συμπληρώσετε στον πίνακα το είδος των απαρεμφάτων που δίνονται (ειδικό - τελικό), να προσδιορίσετε τη συντακτική τους θέση (υποκειμένο - αντικείμενο), να γράψετε το ρηματικό τύπο από τον οποίο εξαρτώνται, να δηλώσετε την ταυτοπροσωπία ή ετεροπροσωπία και να γράψετε το υποκειμένο τους, είτε υπάρχει στο κείμενο είτε εννοείται, και το αντικείμενό τους (εάν έχουν).

Απαρέμφατα	Ειδ. *	Τελ. *	Υποκ. *	Αντικ. *	στο ρηματικό τύπο	T *	E *	Υποκ. του απαρ.	Αντικ. του απαρ.
πειθεσθαι									
περιαιρεῖν									
ἄρχειν									

T = ταυτοπροσωπία, E = ετεροπροσωπία

Στις στήλες *Ειδ.*, *Τελ.*, *Υποκ.*, *Αντικ.*, *T*, *E* συμπληρώστε με ένα X όπου χρειάζεται.

Στις υπόλοιπες στήλες γράψτε λέξεις όπου χρειάζεται.

4. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να εξηγήσετε τη σημασιολογική διαφορά που έχουν οι λέξεις της αρχαίας ελληνικής: *λιμός*, *λοιμός*.
2. *λέγω*, *χρή*, *περιαιρῶ* (*τὰ τεῖχη*), *νομίζω*: Να γράψετε συνώνυμα στην αρχαία ελληνική για κάθε λέξη που δίνεται.
3. *ἀπαγγέλλω*: Να σχηματίσετε σύνθετα ρήματα με το ρ. *ἀγγέλλω* και τις προθέσεις *ἀνά*, *κατά*, *ἐκ* (*ἐξ*), *παρά*, *πρό* + *ἀνά* και να γράψετε με αυτά σύντομες φράσεις στη νέα ελληνική.
4. Να συσχετίσετε ετυμολογικά τις παρακάτω λέξεις με λέξεις του κειμένου: *διάγγελμα*, *συνήγορος*, *ευπειθής*, *προαίρεση*, *χρειάζομαι*, *πλειοψηφία*, *δοξασία*, *αρχικός*, *ακτοπλοῖα*.

5. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με τις αντίθετές τους στη στήλη Β.
Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. περιαιρῶ (τὰ τείχη)	α) ὀλίγον
2. ἀντιλέγω	β) οἰκοδομῶ, ἐγείρω
3. πολύ	γ) περαίνω
4. δέχομαι	δ) ἀπορρίπτω
5. καταπλέω	ε) ἀποπλέω
6. ἄρχω *	στ) παραπλέω
	ζ) πλείστον
	η) συνεπαινῶ

* με τη σημασία που έχει στο κείμενο.

6. Να γράψετε τις σημασίες του ἄρχω στην αρχαία ελληνική.